

Рябчук О.Г.*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аудиту та економічного аналізу
Університету державної фіскальної служби України***Батрак Т.С.***студент Університету державної фіскальної служби України***Ryabchuk Oksana***Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of Chair of Audit and Economic Analysis University of
the State Fiscal Service of Ukraine***Batrak Tetiana***Student University of the State Fiscal Service of Ukraine*

НЕОБХІДНІСТЬ АУТСОРСИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ АУДИТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ У СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ

THE NEED OF OUTSOURCING IN THE ACTIVITIES OF AUDITING COMPANIES IN MODERN ECONOMIC CONDITIONS

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено особливостям використання послуг аутсорсингу в діяльності аудиторських компаній. Розглянуто сутність поняття «аутсорсинг» та встановлено, що існує значна кількість трактувань аутсорсингу зарубіжними та вітчизняними науковцями і практиками. Визначено мету використання послуг аутсорсингу, висвітлено основні його види. Розглянуто можливі варіанти відношення аудиторської компанії до послуг аутсорсингу, відповідно, встановлено їхні переваги та недоліки. Проведено аналіз ринку аутсорсингу у світі, визначено основні аудиторські компанії, які є найбільшими аутсорсерами. Оцінено втрати бізнесу від пандемії COVID-19 у контексті користування аутсорсинговими послугами. Разом із цим встановлено, що підприємствам в умовах пандемії коронавірусу аутсорсинг провів непрофільних функцій і бізнес-процесів дав змогу «за- лишатися на плаву», значно не втрачати прибуток і повністю присвятити себе профільному напрямку діяльності компанії. Автори переконані, що саме аутсорсинг є інноваційним інструментом управління ресурсами компаній у різних сферах, у тому числі у сфері аудиторської діяльності.

Ключові слова: аутсорсинг, аудит, бухгалтерський аутсорсинг, аудиторські компанії, бізнес, компанія-аутсорсер, компанія-замовник.

АННОТАЦИЯ

Статья посвящена особенностям использования услуг аутсорсинга в деятельности аудиторских компаний. Рассмотрена сущность понятия «аутсорсинг» и установлено, что существует значительное количество трактовок аутсорсинга зарубежными и отечественными учеными и практиками. Определены цели использования услуг аутсорсинга, освещены основные его виды. Рассмотрены возможные варианты отношения аудиторской компании к услугам аутсорсинга, соответственно, установлены их предпочтения и недостатки. Проведен анализ рынка аутсорсинга в мире, определены основные аудиторские компании, которые являются крупнейшими аутсорсерами. Оценены потери бизнеса от пандемии COVID-19 в контексте использования аутсорсинговых услуг. Вместе с тем установлено, что предпринимателям в условиях пандемии коронавируса аутсорсинг позволил непрофильных функций и бизнес-процессов позволило «оставаться на плаву», значительно не теряя прибыль и полностью посвятить себя профильному

направлению деятельности компании. Авторы убеждены, что именно аутсорсинг является инновационным инструментом управления ресурсами компаний в различных сферах, в том числе в сфере аудиторской деятельности.

Ключевые слова: аутсорсинг, аудит, бухгалтерский аутсорсинг, аудиторские компании, бизнес, компания-аутсорсер, компания-заказчик.

ANNOTATION

The article dwells upon the peculiarities of the use of outsource services in the activities of audit companies. In current economic environment, it is increasingly difficult for audit companies to stay in the audit services market. Competitive environment leads to implantation of new types of services such as outsourcing services. The article is concerned with the essence of the concept of "outsourcing" and variety of its interpretations provided by foreign and domestic scientists and experts. It was revealed practically that outsourcing is the performance of certain functions of business operations by outside service, such as an audit company or an outsourcing freelancer.

The aim of outsourcing using and its main types have been specified. The authors of the article have considered the options of outsourcing services for audit companies and their advantages and disadvantages. The specific benefits and negative consequences of using outsourcing services are determined in each case: for each pair of companies and each type of outsourcing.

The global outsourcing market has been reviewed and main audit companies, that are the largest providers of outsourcing services, have been identified. In Ukraine, outsourcing is used mainly in the financial, HR, IT and legal sectors. However, one of the most popular sector is accounting outsourcing services. Accounting outsourcing includes services for restoration and maintenance of financial and tax records, tax optimization, compilation report.

The business losses due to the COVID-19 pandemic have been assessed from the perspective of outsourcing services using. It is revealed that in terms of the coronavirus pandemic the life-line for entrepreneurs was outsourcing of non-core functions and business processes, and that allows staying afloat, keeping profits and fully focusing the company's core business. In terms of the coronavirus pandemic, only those companies that operate in the most efficient way, reducing operating costs while maintaining the high quality of their products and services, survive and succeed.

The author is convinced that outsourcing is a novel technology of managing companies' resources in various fields, including audit activities. The advantages that encourage entrepreneurs to use outsourcing services provided by audit companies are liability for violating the rights and obligations of the parties regarding the information confidentiality, and the fact that audit companies employ highly qualified specialists.

Key words: outsourcing, audit, accounting outsourcing, audit companies, business, outsourcing company, customer company.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних економічних умовах актуальним для господарюючих суб'єктів, зокрема аудиторських компаній, є питання не стільки фінансово-економічного зростання, скільки їх існування як таких. Нині в умовах пандемії коронавірусу виживають і домагаються успіху тільки ті компанії, котрі здійснюють свою діяльність найбільш дієвим способом, домагаючись зменшення рівня операційних витрат за збереження високої якості своїх товарів та послуг. Необхідним складником будь-якої аудиторської діяльності є затрати не лише на основний бізнес, а й на управління непрофільними активами, котрі потрібні для належної роботи. І чим більшими вони є, тим більшими є затрати, штат співробітників, а також навантаження на управлінський персонал, пов'язане з неосновною діяльністю.

І якщо умови зростаючої конкуренції аудиторської діяльності диктують важливість ефективного управління активами, зокрема шляхом концентрації ресурсів на профільній діяльності, то очевидним стає потреба активного переходу аудиторських компаній до аутсорсингу як до ефективного способу досягнення економічних переваг перед конкурентами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Слід зазначити, що внесок у дослідження питань використан-

ня аутсорсингу в діяльності компаній зробили такі дослідники, як: І.М. Бурденко, К.В. Бурко, Д.В. Долбнєва, Т.Г. Ковальчук, Н.О. Лобода, Г.І. Ляхович, В.М. Момот, Є.П. Морозова та ін. Проте потребує подальшого дослідження та обґрунтування необхідності аутсорсингу саме в аудиторській діяльності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сутності поняття аутсорсингу, висвітлення його основних переваг і недоліків та обґрунтування його необхідності для аудиторських компаній у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розвиток компанії залежить від уміння керівництва правильно визначити цілі і розставити пріоритети. Акцент на дослідження проблемних питань є важливою складовою частиною їх вирішення. Оскільки великі компанії працюють зі значними обсягами інформації, саме тому вони делегують деякі повноваження іншим компаніям із метою підвищення якості кінцевого продукту. Таким чином, з'явилася нова сфера підприємницької діяльності, що займається обслуговуванням і веденням деяких бізнес-процесів великих корпорацій чи організацій, – аутсорсинг [1].

Нині існує багато поглядів різних науковців щодо визначення терміна «аутсорсинг» (табл. 1). Отже, за даними табл. 1, можемо сказати, що нині серед науковців немає єдиної думки стосовно даного поняття.

Як правило, послуги з аутсорсингу – це вигідно, надійно, вони вивільняють час для основного бізнесу, гарантують високу якість, широкий та різнобічний практичний досвід.

Однією з переваг аутсорсингу є використання сучасних технологій і ноу-хау для завоювання більшої частки ринку, утримання і збільшення рівня конкурентних переваг. Іншою важливою перевагою є зниження витрат.

Таблиця 1
Підходи до визначення поняття «аутсорсинг»

Автор, джерело	Визначення поняття «аутсорсинг»
І.М. Бурденко [1]	Цей термін використовується як парасолька для позначення різних напрямів ділової активності.
К.В. Бурко [2]	Переклад внутрішнього підрозділу або підрозділів підприємства і всіх пов'язаних із ним активів в організацію постачальника послуг, що пропонує надавати якусь послугу протягом певного періоду часу за обумовленою ціною.
Д.В. Долбнєва [3]	Передача на тривалий термін необхідних організації управлінських функцій і за необхідності відповідних ресурсів зовнішнім виконавцям.
Т.Г. Ковальчук [6]	Виконання окремих функцій або бізнес-процесів зовнішньою організацією, що володіє необхідними для цього ресурсами, на основі довгострокової угоди.
Н.О. Лобода [7]	Специфічний інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства, що заснований на залученні на платній і довгостроковій основі ресурсів, сформованих, організованих і керованих зовнішнім оператором, для виконання необхідного замовнику бізнес-процесу.
Г.І. Ляхович [8]	Аутсорсинг дає змогу звільняти ресурси для розвитку нових напрямів діяльності і концентрувати зусилля на існуючих, що вимагають підвищеної уваги.
Є.П. Морозова [10]	Передача певних допоміжних функцій третій особі, що спеціалізується у цій сфері.

Джерело: складено авторами

Джерело: складено авторами на основі [7]

Послуги аутсорсера у ціновому еквіваленті набагато дешевші, ніж утримання у штаті бухгалтерів, що призводить до скорочення витрат на заробітну плату, відпускних, лікарняних. Окрім того, замовник аутсорсингу економить на облаштуванні робочих місць, програмних продуктах, інших ресурсах, що необхідні у роботі бухгалтерам.

Аутсорсинг широко застосовується у світі й є перспективним підходом до управління бізнесом у будь-яких сферах послуг (рис. 1).

Найбільш поширеною формою делегування функцій підприємства сторонній організації є бухгалтерський аутсорсинг. Він включає послуги з відновлення і ведення фінансового та податкового обліку, оптимізації податкових платежів, складання фінансової звітності. Бухгалтерський аутсорсинг – це бізнес-напрямок, що прийшов в Україну з європейських країн. Він особливо популярний серед власників приватних підприємств та фірм, які тільки відкриваються.

На практиці аутсорсинг може бути або разовим заходом, або передбачає тривале чи постійне обслуговування організації.

На перший погляд аутсорсинг мало чим відрізняється від звичайної покупки послуг. Однак під час детального розгляду стає очевидною низка переваг, які впливають із головного принципу аутсорсингу: «Залишаю собі тільки те, що можу робити краще інших, передаю зовнішньому виконавцеві те, що він робить краще за інших» [8].

Для компаній усіх сфер діяльності участь в аутсорсингових відносинах – процес складний і, безумовно, дає можливість розширити межі своїх можливостей. І якщо будь-яка компанія може бути як аутсорсером, так і використовувати подібні послуги, то щодо аудиторських

компаній ситуація особлива. Аналіз існуючого ринку аутсорсингових послуг і компіляція різних джерел інформації дають змогу виділити три варіанти ставлення діяльності аудиторської компанії до послуг аутсорсингу (рис 2), причому в перших двох варіантах аудиторська компанія є безпосереднім суб'єктом такого роду взаємин, а в третьому варіанті займає традиційне місце незалежного перевіряючого.

Перший варіант – аудиторська компанія в аутсорсингових відносинах займає місце компанії-замовника. У цьому разі аудиторська компанія є споживачем послуг аутсорсингу. До сфер застосування такого варіанту взаємовідносин можуть бути віднесені такі підвиди аутсорсингу: аутсорсинг у сфері послуг, у сфері управління персоналом, у сфері реклами, абонентське обслуговування комп'ютерів, розроблення та тестування програмного забезпечення і т. д.

Другий варіант – аудиторська компанія в аутсорсингових відносинах займає місце компанії-аутсорсера. У цьому разі аудиторська компанія є постачальником послуг аутсорсингу. Найбільш поширеною сферою застосування даного варіанту зараз є, безумовно, такий підвид аутсорсингу, як аутсорсинг у сфері фінансів і бухгалтерського обліку.

Третій варіант – аудиторська компанія не є суб'єктом аутсорсингових відносин, а здійснює перевірку законності і доцільності їх відображення в бухгалтерському обліку. Тут також можливі варіанти: коли ініціатором перевірки виступає компанія-аутсорсер і коли ініціатором перевірки виступає компанія-замовник. Багатоваріантність аутсорсингових взаємин має на увазі природну багатоваріантність застосовуваних методик перевірки, детальний розгляд яких може стати предметом не одного дослідження [10].

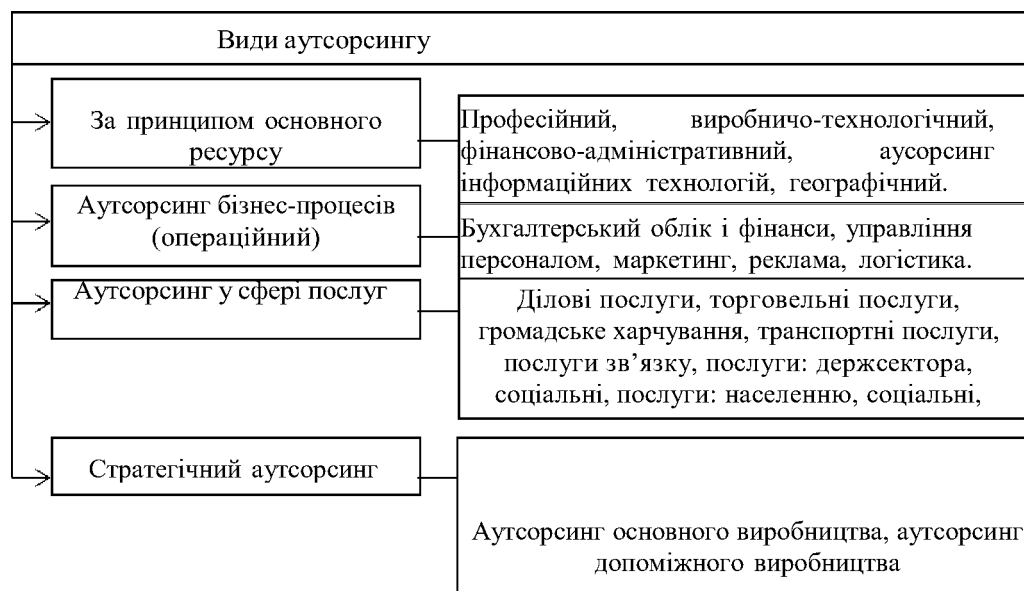

Рис. 1. Види аутсорсингу

Джерело: складено авторами на основі [7]

Рис. 2. Варіанти відношення аудиторської компанії до послуг аутсорсингу

Джерело: складено авторами на основі [9]

Розглянуті варіанти відношення діяльності аудиторської фірми до аутсорсингу і пріоритетні сфери їх застосування дають змогу виділити низку переваг, які виникають у разі запровадження такої форми управління бізнесом (табл. 2).

Це, безумовно, не обмежений перелік переваг та недоліків аутсорсингу. Конкретні переваги і негативні наслідки визначаються в кожному окремому випадку – для кожної пари компаній кожного виду аутсорсингу.

Що стосується бухгалтерського аутсорсингу, то, на нашу думку, доцільно виділити низку переваг його використання порівняно з веденням обліку «власним» бухгалтером підприємства (рис. 3)

Пандемія коронавірусу, яка спричинила локдаун, внесла значні корективи в життя мільйонів людей у всьому світі. Особливо від карантинних обмежень постраждав бізнес, який був змушений перебудовувати алгоритми роботи в умовах кризи. Тому у багатьох підприємств гостро стало питання оптимізації своїх

внутрішніх процесів. Рятувальним засобом для підприємців став аутсорс-супровід непрофільних функцій і бізнес-процесів, який дав змогу залишатися на плаву, не втрачати прибуток і повністю присвятити себе профільному напрямку компанії [10].

Обсяг ринку послуг аутсорсингу у світі протягом 2015–2020 рр. показано на рис. 4.

Із рис. 4 бачимо, що у зв'язку з пандемією коронавірусу обсяг ринку послуг аутсорсингу у світі в 2020 р. порівняно з 2019 р. зменшився на 38,20 млрд грн, або на 41%, що може свідчити про «згорання» роботи знаної кількості дрібних фірм та приватних підприємств.

Проблеми, з якими зіткнувся бізнес у зв'язку з пандемією коронавірусу, проявилися у появі нових ризиків та викликів, до яких більшість підприємницьких структур були не готові.

Особливо вразливими до нових проблем виявилися господарюючі суб'єкти у сфері малого і середнього бізнесу, котрі протягом 2019–2020 рр. зазнали значних фінансових утрат (рис. 5).

 Таблиця 2
Переваги та недоліки аутсорсингу в діяльності аудиторських компаній

Переваги	Недоліки
Можливість для керівництва зосередитися на основному виді бізнесу	Небезпека передачі занадто багатьох важливих функцій
Оптимізація чисельності персоналу	Навчання чужих фахівців замість своїх
Мінімізація фінансових ризиків і можливість перерозподілити свої ресурси, спрямовуючи їх на процеси, які в першу чергу збільшують вартість компанії	Загроза витоку інформації і неякісного виконання послуг
Збільшення інвестиційної привабливості компанії	
Гарантована якість виконання переданих функцій	Залежність від одного джерела постачання
Скорочення і контроль витрат	

Джерело: складено авторами на основі [8; 9]

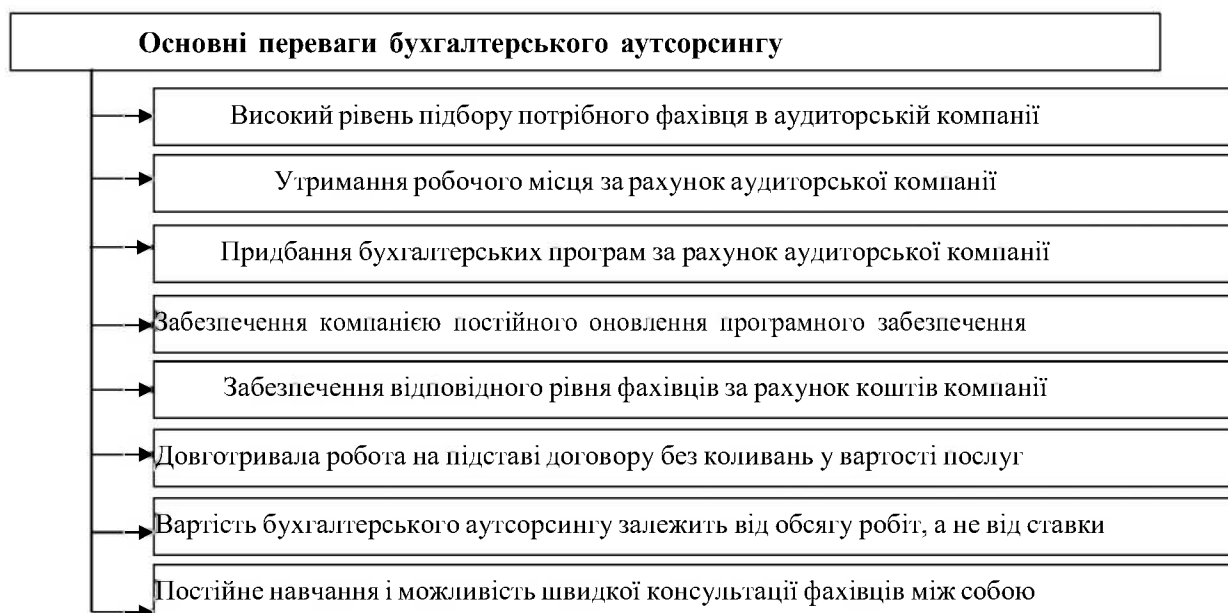

Рис. 3. Основні переваги бухгалтерського аутсорсингу аудиторських компаній

Джерело: складено авторами

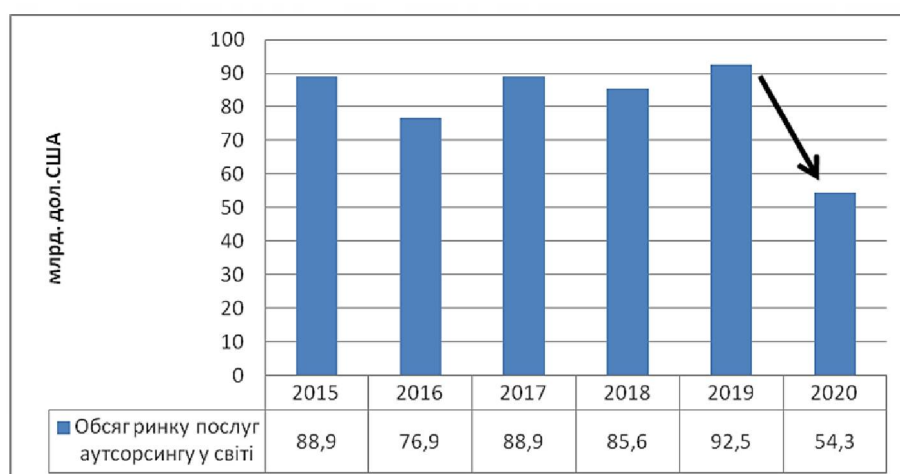

Рис. 4. Обсяг ринку послуг аутсорсингу у світі в 2015–2020 рр., млрд дол. США

Джерело: складено авторами на основі [12]

Рис. 5. Втрати бізнесу від пандемії та карантинних заходів (%)

Джерело: складено авторами на основі [4]

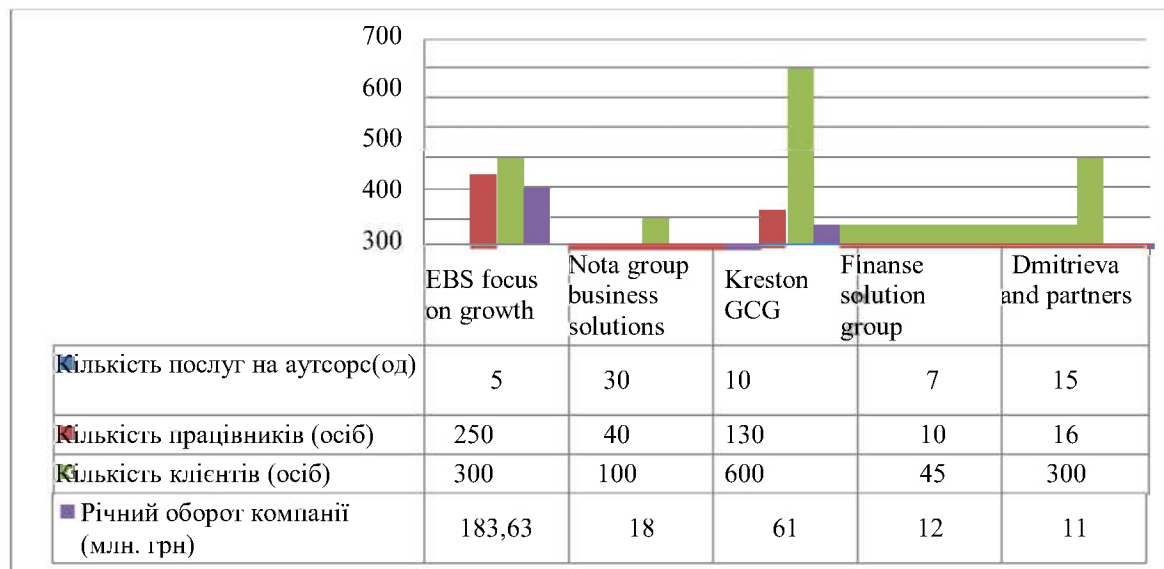

Рис. 6. ТОП-5 аудиторських компаній, які надають послуги аутсорсингу, за підсумками 2020 р.

Джерело: складено авторами на основі [11]

На рис. 6 відображено ТОП-5 аудиторських компаній, які надають послуги аутсорсингу, за підсумками 2020 р. Дані компанії мають різну характеристику, яка залежить більшою мірою від того, коли компанія була створена, тобто чим раніше компанія почала своє функціонування, тим більше вона має клієнтів і, відповідно, більший річний оборот.

Послуги аутсорсингу аудиторськими компаніями надаються на підставі договору, у якому передбачено відповідальність за порушення прав та обов'язків сторін щодо конфіденційності інформації. Цей факт, а також те, що в аудиторських компаніях працюють висококваліфіковані фахівці, є тими плюсами, що спонукають підприємців користуватися послугами бухгалтерського аутсорсингу, що надаються саме аудиторськими фірмами.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, велике значення для економічних суб'єктів, у тому числі аудиторських компаній, має аутсорсинг, який, на наше переконання, сприяє підвищенню основних показників діяльності підприємств та дає змогу зосередити увагу на головних функціях.

У контексті дослідження встановлено, що мета аутсорсингу полягає у використанні сучасних технологій і ноу-хау для завоювання більшої частки ринку, утримання і збільшення рівня конкурентних переваг.

Послуги аутсорсингу аудиторських компаній є необхідністю та перспективним напрямом для підприємств, які прагнуть досягнути максимальної ефективності діяльності в умовах загострення конкурентної боротьби та в умовах пандемії COVID-19. Визначені варіанти відносин аудиторської компанії до послуг аутсорсингу чітко вказують на перспективність даного

виду послуг. Аутсорсинг є інноваційним інструментом управління ресурсами економічних суб'єктів у різних сферах діяльності, у тому числі таких специфічних, як сфера аудиторської діяльності, яка може інтегрувати економічні показники не лише одного підприємства, а й, за наявності певних умов, різних підприємств в єдиному процесі.

Уважаємо, що перспективою в даному напрямі стане акцент аудиторських компаній на наданні послуг з ІТ-аутсорсингу, що дасть змогу оцифровувати всю діяльність підприємств та підвищить ефективність їхньої діяльності в умовах пандемії коронавірусу.

Окрім того, перспективними також є послуги з внутрішнього аудиту на умовах аутсорсингу. Значна кількість європейських і американських компаній уже перейшла на частковий чи повний аутсорсинг функцій із внутрішнього аудиту. Це посилює незалежність внутрішнього аудиту, підвищує його ефективність, що позитивно впливає на результати роботи усієї компанії. Разом із цим аудиторським фірмам, які планують надавати послуги із внутрішнього аудиту, потрібно розуміти, що основним інструментом досягнення успіху є висококваліфіковані працівники. Вони повинні бути набагато кращими за персонал замовника, тому витрат на підвищення кваліфікації аудиторським компаніям не уникнути.

У будь-якому разі, розпочинаючи діяльність у якомусь новому напрямі, необхідно не лише добре розумітися на конкретних його особливостях, мати висококваліфікований персонал та приносити реальну користь бізнесу, а й знати всі подальші тенденції розвитку цього напрямку. Будь-які інновації потрібно запроваджувати поступово, особливо якщо йдеться про таку діяльність, як аудит.

Джерело: складено авторами на основі [4]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бурденко І.М., Ярошина А.П. Аутсорсинг: поняття, види та сучасний стан розвитку. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 6. С. 513–518. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/92.pdf (дата звернення: 06.03.2021).
2. Бурко К.В. Бухгалтерський аутсорсинг як метод сучасного ведення бухгалтерії. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 8(48). С. 172–183.
3. Долбінева Д.В. Бухгалтерський аутсорсинг у системі управління підприємствами України. *Економіка та підприємство*. 2020. № 1(112).
4. Звіт про дослідження мікро-, малого і середнього підприємництва. *Info Sapiens*: вебсайт. URL: https://sapiens.com.ua/publications/socpol-research/135/Info%20Sapiens_CIPR_report.pdf (дата звернення: 06.03.2021).
5. Зорій О.М., Коваленко Т.В. Особливості застосування аутсорсингу. *Економічний аналіз*. 2013. Т. 14. № 3. С. 18–28.
6. Ковальчук Т.Г., Захарій В.К. Роль аутсорсингу в забезпеченні конкурентоспроможності країн. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 26–32. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-26-32> (дата звернення: 06.03.2021).
7. Лобода Н.О., Чабанюк О.М., Сенишин Б.Б. Аутсорсинг як механізм облікових інновацій на українських підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2020. № 2. С. 329–336. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-2_0-pages-329_336.pdf (дата звернення: 06.03.2021).
8. Ляхович Г.І. Сучасні проблемні питання організації бухгалтерського аутсорсингу. *Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка»*. 2016. Т. 21. Вип. 7(2). С. 173–177. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7(2)_38) (дата звернення: 06.03.2021).
9. Момот В.М., Смоляк О.О. Бухгалтерський аутсорсинг як метод антикризового управління. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. Вип. 9–1. Ч. 2. С. 196–199.
10. Морозова Є.П. Аспекти розвитку використання аутсорсингу в діяльності підприємств. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2016. Вип. 1. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2016_1_13 (дата звернення: 06.03.2021).
11. Рейтинг аутсорсинг-компаній: топ-5 компаній України, що займаються аутсорсом бізнес-процесів. *Dsnews.ua*: вебсайт. URL: <https://www.dsnews.ua/ukr/economics/top-5-kompaniy-ukrainy-zanimayushchih-sya-outsourcing-biznes-processov-08102020-401036> (дата звернення: 06.03.2021).
12. Total contract value of the business process outsourcing (BPO) market worldwide from 2000 to 2019. *STATISTA*: вебсайт. URL: <https://www.statista.com/statistics/190150/industrywide-contract-value-business-process-outsourcing/> (дата звернення: 06.03.2021).

REFERENCES:

1. Burdenko I.M., Yaroshyna A.P. (2018) Outsourcing: ponyattya, vydy ta suchasnyy stan rozvytku. *Pryazovskyy ekonomichnyy*

visnyk, vol. 6, pp. 513–518. Available at: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/92.pdf (accessed 06 March 2021)

2. Burko K.V. (2019) Bukhhalterskyy aut-sorsynh yak metod suchasnoho vedennya bukhhalteriyi. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannya nauky i praktyky: vseukrayinskyy naukovy-vyrobnychyy zhurnal*, no. 8(48). pp. 172–183.
3. Dolbnyeva D.V. (2020) Bukhhalterskyy aut-sorsynh u systemi systemy upravlinnya pidpryyemstvamy Ukrayiny. *Ekonomika ta pidpryyemnytstvo*, no. 1 (112).
4. Zvit pro doslidzhennya mikro-, maloho i serednoho pidpryyemnytstva. *Info Sapiens*: veb sayt. Available at: https://sapiens.com.ua/publications/socpol-research/135/Info%20Sapiens_CIPR_report.pdf. (accessed 06 March 2021)
5. Zoriy, O.M. Osoblyvosti zastosuvannya autsorsynhu [Tekst]. Oksana Mykolayivna Zoriy, Tetyana Viktorivna Kovalenko. (2013) *Ekonomichnyy analiz: zb. nauk. Prats. Ternopil'skyy natsionalnyy ekonomichnyy universytet*; redkol.: S.I. Shkaraban (holov. red.) ta in. Ternopil: Vydavnycho-polihrafichnyy tsentr Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu "Ekonomichna dumka". Tom 14, vol. 3, pp. 18–28. ISSN 1993-0259.
6. Kovalchuk T.H., Zahariy V.K. (2020) Rol autsorsynhu v zabezpechenni konkurentospromozhnosti krayin. *Biznes Inform*, no. 3. pp. 26–32. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-26-32> (accessed 06 March 2021)
7. Loboda N.O. (2020) Aut-sorsynh yak mekhanizm oblikovykh innovatsiy na ukrayins'kykh pidpryyemstvakh. *Biznes Inform*, no. 2, pp. 329–336. Available at: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-2_0-pages-329_336.pdf (accessed 06 March 2021)
8. Lyakhovych H.I. (2016) Suchasni problemni pytannya orh-anizatsiyi bukhhalter's'koho aut-sorsynhu. *Visnyk Odesko-ho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomika*, no. 21, vol. 7(2), pp 173–177. Available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_7(2)_38) (accessed 06 March 2021)
9. Momot V.M., Smolyak O.O. (2014) Bukhhalterskyy aut-sorsynh yak metod antykrizovoho upravlinnya. *Naukovyy visnyk. Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya Ekonomichni nauky*, vol 9–1(2), pp. 196–199.
10. Morozova Ye.P. (2016) Aspekty rozvytku vykorystannya aut-sorsynhu v diyal'nosti pidpryyemstv. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnya*, vol. 1, pp. 65–69. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2016_1_13. (accessed 06 March 2021)
11. Reytynh autsorsynh kompaniy: top-5 kompaniy Ukrayiny, shcho zaymayutsya aut-sorsom biznes-protsesiv. *Dsnews.ua*: veb sayt. Available at: <https://www.dsnews.ua/ukr/economics/top-5-kompaniy-ukrainy-zanimayushchih-sya-outsourcing-biznes-processov-08102020-401036> (accessed 06 March 2021)
12. Total contract value of the business process outsourcing (BPO) market worldwide from 2000 to 2019. *STATISTA*. Available at: <https://www.statista.com/statistics/190150/industrywide-contract-value-business-process-outsourcing/> (accessed 6 March 2021)

ЗМІСТ

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Паршина О.А., Паршина М.Ю., Чумак Т.В.

ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН

В УМОВАХ ЗАГОСТРЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СВІТОВОЇ БЕЗПЕКИ..... 3

СЕКЦІЯ 2

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Голей Ю.М.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

НА ПРИКЛАДІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОГО РЕГІОНУ..... 8

Іващенко М.В.

ЗМІНИ НА РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ..... 14

Клебанова Т.С., Рудаченко О.О., Панасенко О.В.

ПОБУДОВА ІНТЕГРАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ НАПРУЖЕНОСТІ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ (РЕГІОНУ)..... 19

Піхняк Т.А.

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ..... 24

Рачинська Г.В., Гарасюк І.Р.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БАНКІВ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ..... 30

Романуша Ю.В.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ

НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ..... 36

Tarasenko Olena, Senior Lecturer, Vahis Olga

EXPERIENCE OF FOREIGN COUNTRIES IN PUBLIC FINANCIAL CONTROL

IN TERMS OF DECENTRALIZATION..... 44

Филук Г.М., Сірик Т.О.

АНТИКРИХКІСТЬ ЯК НОВА СТРАТЕГІЯ ДОСЯГНЕННЯ

КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА..... 49

СЕКЦІЯ 3

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Беляєва Н.С.

РОЛЬ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІНСЬКОМУ ПРОЦЕСІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА..... 55

Борисенко О.С., Фісун Ю.В., Чорна Д.О.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ

МАРКЕТИНГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ..... 60

Бочко О.Ю., Кожушок Н.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ В УМОВАХ COVID-19

ТА ВПЛИВ НА НИХ ТРЕНДІВ МАРКЕТИНГУ – 2021..... 66

Волошина-Сідей В.В.

АНАЛІЗ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА КОРОНАКРИЗИ..... 72

Вороніна А.В., Писаревський Б.І.

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ДОМОГОСПОДАРСТВ..... 77

Гринюк Ю.М., Бергер А.Д.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕВАГ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

ДЛЯ СУСПІЛЬСТВА, БІЗНЕСУ ТА ДЕРЖАВИ..... 83

Драган О.І., Рудова А.Я.

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ МЕНЕДЖЕРА З ПЕРСОНАЛУ..... 89

Копчикова І.В.

СУЧАСНІ МЕТОДИ ПРОДАЖУ ТОВАРІВ В УПРАВЛІННІ ТОВАРНИМИ ВТРАТАМИ..... 95

Лаврик І.Ф., Гончар Т.М., Височило О.М.

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ..... 100

Ларка Л.С., Павленко В.В.

ЦІНОУТВОРЕННЯ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ БІЗНЕСУ..... 104

Lyzunova Olena, Podluzhna Nataliia, Prydatko Ella

IMPROVING THE TAX REPORTING PROCESS..... 108

Овсянюк-Бердадіна О.Ф. УПРАВЛІНСЬКІ ПІДХОДИ ДО СТВОРЕННЯ ТА УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ КОАЛІЦІЙ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	112
Потапюк І.П., Сазонова Т.О., Лисенко М.І. КОНФЛІКТ ЯК ЗАГРОЗА МЕНЕДЖМЕНТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	116
Шула Р.С., Попик М.М. ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ ДИРЕКТ-КОСТИНГУ В АНАЛІЗІ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ.....	121
СЕКЦІЯ 4	
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Маляр Е.М., Салюк-Кравченко О.О. ТРАНСКОРДОННІ ТЕРИТОРІЇ ЄВРОРЕГІОНУ КАРПАТИ-УКРАЇНА В РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖРЕГІОНАЛЬНО-ІНФРАСТРУКТУРНОГО ПРОЄКТУ «МАЛЕ КАРПАТСЬКЕ КОЛО»: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	131
СЕКЦІЯ 5	
ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Компанець К.А., Литвишко Л.О., Малахова Ю.А. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	141
СЕКЦІЯ 6	
ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА	
Серікова О.М. ПОПИТ НА ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ОПТОВОЇ ТА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ: РОЗВИТОК ЧИ ПЛИННІСТЬ КАДРІВ.....	145
СЕКЦІЯ 7	
ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ	
Аберніхіна І.Г., Валенюк Н.В. СПЕЦИФІКА СТРАХОВИХ ПОСЛУГ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНОЇ ГАЛУЗІ.....	152
Безкровний О.В., Одновол Б.Л. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	159
Владика Ю.П., Костюк В.А., Охріменко В.В. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ БАНКУ.....	165
Островська Н.С. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОЦІНКИ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ КОМЕРЦІЙНИМИ БАНКАМИ.....	169
Рибіна Л.О. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ З МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ.....	175
Стещенко О.Д., Шестакова Н.В. СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ЯК ЗАСІБ УПРАВЛІННЯ ОСОБИСТИМИ ФІНАНСАМИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	181
Татарин Н.Б., Біда М.С., Бацман І.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ ТА АНАЛІЗ ЙОГО ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	187
Татарин Н.Б., Закорко К.К., Козарь С.О. РОЗВИТОК НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	192
Шалигіна І.В., Шалигіна А.М. ОЦІНКА ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПОРТИВНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ.....	196
Шільвінська О.Л., Глигало Н.А., Здір В.А. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РОЗРАХУНКІВ ПЛАТІЖНИМИ КАРТКАМИ В УКРАЇНІ.....	202
Яструбецька Л.С. НЕДОБРОСОВІСНА КОНКУРЕНЦІЯ ЯК ГІБРИДНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНФЛІКТ.....	207

СЕКЦІЯ 8

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Корженівська Н.Л., Сидорак Н.І.

ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

У ПОСИЛЕННІ БЕЗПЕКИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ 212

Матюшко М.М., Слюніна Т.Л.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

В УКРАЇНІ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ 218

Побережець О.В., Гусєв А.О.

ЛІКВІДНІСТЬ БАЛАНСУ ПІДПРИЄМСТВА ТА МЕТОДИКА ЇЇ ВИЗНАЧЕННЯ

..... 223

Рябчук О.Г., Батрак Т.С.

НЕОБХІДНІСТЬ АУТСОРСИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ АУДИТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ

У СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ 231

СЕКЦІЯ 9

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ

ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Бойчук М.В., Скращук Л.В., Григорків М.В.

СТОХАСТИЧНА МОДЕЛЬ МІНІМІЗАЦІЇ ТЕРМІНУ ДОСЯЖНОСТІ

ЗАДАНОГО РІВНЯ УТИЛІЗАЦІЇ ЗАБРУДНЮВАЧІВ

У БАГАТОКРОКОВИХ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ 238

Іванов С.М.

УПРАВЛІННЯ ЗБУТОМ ПІДПРИЄМСТВА

НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ДІАГРАМИ ІСІКАВИ 246

CONTENTS

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРИАЗОВСЬКИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК**

Електронний науковий журнал

2(25) 2021

Запоріжжя

2021

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Гальцова Ольга Леонідівна – доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри національної економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин Класичного приватного університету).

Члени редакційної колегії:

Бондаренко Світлана Анатоліївна – доктор економічних наук (старший науковий співробітник відділу ринкових механізмів і структур Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України).

Виговська Валентина Вікторівна – доктор економічних наук, професор (професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка»).

Козирєва Олена Вадимівна – доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Національного фармацевтичного університету).

Мінакова Світлана Михайлівна – доктор економічних наук, професор (головний науковий співробітник відділу макроекономіки та державного управління Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій).

Ненно Ірина Михайлівна – доктор економічних наук, доцент (професор кафедри менеджменту та інновацій Одеського національного університету імені І.І. Мечникова).

Новікова Марина Миколаївна – доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри менеджменту і публічного адміністрування Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова).

Ткач Вікторія Олександрівна – доктор економічних наук, доцент (професор кафедри міжнародного туризму, готельно-ресторанного бізнесу та мовної підготовки Університету імені Альфреда Нобеля).

Трохимець Олена Іванівна – доктор економічних наук, професор (професор кафедри національної економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин Класичного приватного університету).

Шмиголь Надія Миколаївна – доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри обліку та оподаткування Запорізького національного університету).

Шульц Світлана Леонідівна – доктор економічних наук, професор (завідувач відділу регіональної економічної політики ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»).

Якименко-Терещенко Наталія Василівна – доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економічного аналізу та обліку Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»).

Ян Польцин – доктор економічних наук, професор (Державна вища школа імені Станіслава Сташица в м. Піла, Польща).

Електронна сторінка видання: <http://pev.kpu.zp.ua>

Видання входить до категорії «Б» «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 17 березня 2020 року № 409 (Додаток 1)

Рекомендовано до поширення в мережі інтернет відповідно до рішення Вченої ради
Класичного приватного університету
(від 28 квітня 2021 року протокол № 8)